

„Hívásvégződtetés nyilvános, helyhez kötött egyedi telefonhálózatban elnevezésű nagykereskedelmi piac

3. piacelemzési körben hozott határozatának összefoglalása (3. piac)

A határozat száma: HF-1948-28/2011. (2011. augusztus 23.)

Előzmények

A „Hívásvégződtetés nyilvános, helyhez kötött egyedi telefonhálózatban” nevű piacot (3/2007 sz. piac, mely korábban a 9. sz. piac volt) az Európai Unió Bizottsága 2007-es felülvizsgálata során továbbra is a kötelezőn elemzendő piacok közé sorolta.

A piacmeghatározás során a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke (Elnök) az Európai Bizottság (**Bizottság**) 2007/879/EC számú Ajánlás¹ (**Ajánlás**) Mellékletében megnevezett piacot elemezte.

A nevezett piac első elemzésére 2005-ben, második elemzésére 2007-ben került sor, melyeket a **DH-664-140/2005**, illetve a **DH-26154-29/2007** sz. határozat zárt le.

A jelen határozat a lefolytatott piacelemzés eredményeként

- a piacmeghatározás,
- JPE kijelölés területén, valamint a
- kötelezettségek körében

követi a kialakult szabályozási trendet, azonban az egyes kötelezettségek tartalma – a kisebb, alternatív szolgáltatók esetében is – jelentősen megváltozott.

I. A vizsgált piac megnevezése, a piac meghatározása

a. A szolgáltatási piac meghatározása

A nagykereskedelmi és a kapcsolódó kiskereskedelmi piac vizsgálata során megállapítható, hogy nincsenek olyan keresleti vagy kínálati helyettesítési lehetőségek, amelyek a vizsgált piac szélesítését indokolták volna. A határozattervezet megállapítja, hogy a szolgáltatási piac változatlanul a „Hívásvégződtetés nyilvános, helyhez kötött egyedi telefonhálózatban”.

Tekintettel arra, hogy az eljárás megindításakor Magyarországon 37 egyedi hálózat volt azonosítható, 37 elkülönült szolgáltatási piacot lehetett meghatározni.

b. A földrajzi piac meghatározása

A vizsgált piac megnevezése meghatározza a homogén versenyfeltételekkel rendelkező földrajzi területet, amely maga a teljes egyedi hálózat, hiszen azon kívül a szolgáltató nyilvánvalóan nem tudja szolgáltatását nyújtani, azon belül viszont a szolgáltató előfizetői számára más szolgáltató nem tudja a végződtetési szolgáltatást nyújtani.

¹ Commission Recommendation of 17 December 2007 No. 2007/879/EC

Ennek megfelelően minden egyes azonosított szolgáltatási piac földrajzi kiterjedése megegyezik a szolgáltatási piachoz tartozó szolgáltató nyilvános helyhez kötött telefonhálózatának kiterjedésével.

c. A piacmeghatározás eredménye

A szolgáltatási és földrajzi piacok vizsgálata után 37 elkülönült piac volt meghatározható: hívásvégződtesítés az alábbi szolgáltatók nyilvános helyhez kötött telefonhálózatában:

I. csoport

1. Magyar Telekom Távközlési Nyrt.
2. Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.
3. UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.

II. csoport

4. DIGI Távközlési és Szolgáltató Kft.
5. GTS Hungary Távközlési Kft.
6. FiberNet Kommunikációs Zrt.
7. Triotel Távközlési Kft.
8. Tarr Építő-, Szolgáltató- és Kereskedelmi Kft.
9. PR-TELECOM Távközlési, Kereskedelmi és Szolgáltató Zrt.
10. ViDaNet Kábeltelevíziós Szolgáltató Zrt.
11. TvNetWork Telekommunikációs Szolgáltató Nyrt.
12. Dunakanyar-Holding Pénzügyi Tanácsadó és Szolgáltató Kft.
13. Business Telecom Kft.
14. DUNAWEB Távközlési Kft.
15. RubiCom Távközlési Zrt.
16. Actel Távközlési Zrt.
17. Optanet Szolgáltató Kft.
18. Interware Internet Szolgáltató Zrt.
19. DKTV Távközlési Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
20. Zalaegerszegi Elektromos Karbantartó és Kereskedelmi Zrt.
21. Fone Távközlési, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
22. Parisat Távközlési és Szolgáltató Kft.
23. BT Limited Magyarország Fióktelepe.
24. JUROP Telekom Telekommunikációs Egyéni Cég.
25. MagNetCom Kft.
26. Isis-Com Kft.
27. Fonetcom Kft.
28. Pendola TeleCom Kft.
29. Győr-Net Kft.
30. N-System Kft.
31. Wnet Internet Távközlési Szolgáltató Kft.
32. Wnex Kft.
33. Biatorbágyi Kábeltévé Kft.
34. RADIOLAN Kft.
35. Pendola Invest Kft.
36. InterNet-X Magyarország Kft.
37. Microsystem Kecskemét Kft.

II. A piac érintettségének vizsgálata

Az Ajánlás Mellékletében felsorolt piacok ex ante szabályozási szempontból való érintettségét a Bizottság három feltétel vizsgálatával állapította meg. Ezek a következők:

1. Magas és nem átmeneti belépési korlátok létezése a piacon
2. Hatékony versenyhez való közeledés
3. A versenyjog (ex post) alkalmazásának elégtelensége

A 2007/879/EC Ajánlás (17) cikke kimondja, hogy a mellékletben szereplő piacok meghatározása a fenti három kritérium alapján történt. Az Ajánláshoz fűzött Explanatory Note² 2.2. pontja pedig tartalmazza, hogy a mellékletben szereplő piacok tekintetében a Bizottság azzal a feltételezéssel él a nemzeti hatóságok felé, hogy **a hármas kritérium teszt ezen piacok tekintetében teljesül**, ezért a nemzeti hatóságoknak nem szükséges újból megvizsgálnia a három kritérium fennállását.

Fentiek alapján az Elnök szükségesnek ítélte a piacelemzés elvégzését és szükség esetén JPE szolgáltatók kijelölését.

III. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása

Egy szabályozási szempontból érintettnek tekintett piacon pusztán a piaci részesedés vizsgálata önmagában általában nem elegendő a jelentős piaci erő felmérése szempontjából, noha a túl magas piaci részesedés döntő mértékben valószínűsíti a jelentős piaci erő meglétét. A végkövetkeztetés levonásához a határozattervezet számos egyéb tényezőt³ is vizsgált.

A legnagyobb súllyal, a piac jellegéből adódóan,

- a piaci részesedés,
- a kiegyenlítő vásárlóerő hiánya vagy alacsony szintje és
- a potenciális verseny hiánya szerepel.

A fenti témakörök vizsgálatának eredménye minden tekintetben a jelentős piaci erő meglétét támasztja alá:

- A vizsgált piacokon mindegyik szolgáltató 100% piaci részesedéssel, monopol helyzettel rendelkezik.
- Számos tényező figyelembe vételével megállapítható, hogy sem vevői árrugalmasság sem kiegyenlítő vásárlóerő, nem gyakorol nyomást a szolgáltatókra a hívásvégződtetési díjaik meghatározása során.
- A potenciális verseny hiánya és a terjeszkedés lehetőségének akadályai miatt e két tényező nem korlátozza a jelentős piaci erő kialakulásának lehetőségét a végződtetési piacokon.

Minthogy a vizsgált többi tényező hatása elenyésző, vagy nem is értelmezhető a vizsgált piacokon a tervezet megállapítása szerint **jelentős piaci erejű szolgáltató mind a 37 felsorolt szolgáltató.**

² Commission Staff Working Document, Explanatory Note, Accompanying document of the Commission Recommendation on Relevant Product and Service Markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services

³ 8001/2004 IHM Tájékoztató 78. pontja szerinti valamennyi kritériumot

IV. Kötelezettségek kirovása

Szabályozási irányelv: az NMHH a vezetékes nagykereskedelmi piacok III. ciklusbeli szabályozása alapjául az előző ciklus kötelezettségeinek vizsgálata és a versenyhelyzet alapján az előző ciklus kötelezettségeinek a fenntartását, valamint kiegészítését tekintette. A kiegészítések szükségességét a szolgáltatási piac bővülése és a tapasztalt, a verseny hatékonyságát károsan befolyásoló jelenségek indokolták. Ehhez hozzájárult az Európai Bizottság 2009.05.07-én megjelent 2009/396/EK jelű Ajánlása „Az EU-ban a helyhez kötött és mobil végződtetési díjak szabályozói kezeléséről”, amely célul tűzi ki a 3. sz. piacon alkalmazott végződtetési díjak szimmetrikussá tételét olyan módon, hogy a szimmetrikus díj a leghatékonyabb szolgáltató díja legyen, amelyet a hatóság BU-LRIC költségszámítási módszer alapján határoz meg.

Az alapvető érvek a szimmetrikus, azaz egységesített végződtetési díjak mellett a hálózatok dinamikus fejlődése az NGN irányában és ezzel hatékonyságuk növekedése, valamint az a lehetőség volt, hogy a kisebb alternatív szolgáltatókat is ösztönözzük a verseny érdekében hatékonyságuk növelésére. Erre pozitív tapasztalatokat nyújtott a 7. sz. piac, ahol a mobil hívásvégződtetés forgalmi díjának a megállapításához a hatóság sikerrel alkalmazta BU-LRIC modellel a hipotetikus hálózatra végzett költségszámításokat.

A kötelezettségek számában a tervezet nem tartalmaz változást, csupán a kötelezettségek tartalma változott, és az, hogy az egyes kötelezettségek a szolgáltatók egyes csoportjait hogyan érintik. Ennek megfelelően a továbbiakban is kiszabásra került

- az átláthatóság,
- az egyenlő elbánás,
- a számviteli szétválasztás,
- a hozzáférés és összekapcsolás valamint
- a költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége kötelezettség,

az alábbiakban megadott jellegzetességgel:

a. Átláthatóság

Az I. csoportba tartozó kötelezett szolgáltatóknak referencia-ajánlatot (RIO) kell jóváhagyás után nyilvánosságra hozniuk, amely egységes tartalmi előírásokat ad a jogosult szolgáltatókkal kötendő hálózati szerződésekre. Ezekben kell közölni a nagykereskedelmi alapszolgáltatáshoz (híváskezdeményezés, ill. hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatás) kapcsolódó nem forgalmi szolgáltatások (helymegosztás, vizsgálatok, mérések, hálózati beállítások, csatlakozónyaláb rendelkezésre bocsátása stb.) díjait és üzemeltetési, valamint adminisztratív feltételeit. Új előírás többek között az, hogy a kötelezett nyilvánosságra köteles hozni a meglévő összekapcsolási pontok módosításának feltételeit, valamint a hálózat korszerűsítésére (pl. IP alapú maghálózat és hozzáférési hálózat létesítésére) vonatkozó terveit.

A benyújtandó referencia-ajánlatban a nagykereskedelmi forgalmi díjakat azonban csak a Magyar Telekomnak kell feltüntetnie, a másik két kötelezett szolgáltató részére a hatóság állapítja meg a díjakat RIO-juk jóváhagyási eljárása során. A díjmegállapítás a Magyar Telekom új díjai alapján történik a fentiekben említett és a rendelkező részben megadott 30%-os tényező segítségével.

II. csoportba tartozó kötelezett szolgáltatóknak honlapjukon kell nyilvánosságra hozniuk hívásvégződtetési forgalmi díjaikat és az összekapcsolás egyéb feltételeit. A nagykereskedelmi forgalmi díjaikat számukra az Elnök határozza meg a Magyar Telekom nyilvánosságra hozott új forgalmi díjai alapján, a fentekben említett 30%-os tényező

segítségével. Amennyiben valamely szolgáltató számára az előnyösebb, akkor a megállapított díj azonos lesz a Magyar Telekom díjával.

b. Egyenlő elbánás

A határozat előírja egyrészt, hogy a kötelezettek minden vonatkozásban ugyanúgy kell kezelnie a jogosult szerződéskötését, szerződés-módosítását, minőségi észrevételeit stb., mint azt saját kiskereskedelmi üzletágának kiszolgálása kapcsán teszi, másrészt a Kötelezett szolgáltató nem tehet különbséget az egyes jogosult szolgáltatók között a nagykereskedelmi szolgáltatások nyújtása során.

c. Számviteli szétválasztás

A kötelezettség a I. csoportba tartozó Kötelezett Szolgáltatókat oly módon terheli, hogy a 4. sz. piaci határozat rendelkező részének mellékletben meghatározott tartalom szerint elkészített számviteli szétválasztási kimutatásukat naptári évenként köteles a Hatósághoz jóváhagyás céljából benyújtani. A benyújtott számviteli szétválasztási kimutatást az NMHH változatlanul az Eht. szerinti eljárásában hagyja jóvá.

d. Hozzáférés és összekapcsolás

A korábbi határozathoz képest jelentős eltérés, hogy az olyan új technológiák, mint a DSL telefon és a fényvezetőn nyújtott telefon kiskereskedelmi szolgáltatás, ill. a kábeltelefon szolgáltatás megjelenése szükségessé tette, hogy az ilyen új hozzáféréseken végződött hívásokra is vonatkozzanak a kötelezettségek.

A határozat olyan hozzáférési kötelezést ír elő a JPE szolgáltatókra, amely szerint a jogosultak – a kötelezett szolgáltatótól függően – igénybe vehetnek általános (ebbe a kategóriába tartozik a korábban helyinek nevezett összekapcsolás is), regionális és országos összekapcsolási szolgáltatást.

Új kötelezés, amely szerint a szolgáltató felkínálhat IP alapú összekapcsolást is, de nem kényszerítheti a jogosultat ilyen összekapcsolásra történő áttérésre.

A „helyi” helyett „általános” hozzáférési kategória bevezetésére azért van szükség, mert a IP alapú új generációs hálózatok és hálózat-részek esetében a „regionális” és „országos” kategóriák – hagyományos áramkör-kapcsolt eszközök hiányában – nem értelmezhetőek. Az ilyen hálózat-részek vonatkozásában tehát, a távolságtól függetlenül, a kötelezett szolgáltatók nem jogosultak „regionális” vagy „országos” hozzáférést definiálni.

A II. csoport esetén a fentiek miatt nem értelmezhető ez a hierarchia, mivel ezek csak általános összekapcsolási szolgáltatást nyújthatnak.

A Kötelezett Szolgáltatók továbbra is kötelesek más elektronikus hírközlési szolgáltatók részére „beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi szolgáltatást nyújtani. E kötelezettség teljesítése érdekében a Kötelezett Szolgáltatók nem vonhatják vissza indokolatlanul a szolgáltatásaikhoz, illetve eszközeikhez korábban biztosított hozzáférést, továbbá gazdaságilag és műszakilag indokolt ajánlat esetén kötelesek hálózatukat más elektronikus hírközlési szolgáltatók hálózatával összekapcsolni.

e. Költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége

A kötelezettségek közül legfontosabb a „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége”, kötelezettség, melynél a változások legfontosabb kulcsszavai:

- Költségmodellt csak a Magyar Telekomnak kell készíteni
- Az árszabályozás kiterjesztése az összes szolgáltatóra
- Viszonyítási pont az összes szolgáltatónak a Magyar Telekom díja
- Glide Path alkalmazása a célérték eléréséhez
- Szimmetrikus díjak irányába történő első lépés
- Napok és napszakok szerinti díjak átmeneti fenntartása
- A helyi, regionális és országos díjazás átmeneti fenntartása a Magyar Telekom és az Invitel esetében
- WACC érték felülvizsgálata
- Folyamatosság az előző határozat értékeihez képest

A szimmetrikus díjakat a jelen határozat egyelőre csak közelíti; a BU-LRIC modellel számított díjak elérését célként csak 2013-ra tűzi ki. Ennek a modellnek a megalkotásáig a tervezet a Magyar Telekom-ot tekinti a piac leghatékonyabb szolgáltatójának, amit piacának mérete, hálózatfejlesztési céljai és szolgáltatásainak korszerű választéka indokolnak. A szimmetria közelítése olyan módon történik, hogy a hatóság egy módosító, de becslésekkel alátámasztott tényezővel a Magyar Telekom és a többi szolgáltató forgalmi díjai közötti különbségeket azok 30%-ára csökkenti.

A II. csoportba sorolt alternatív szolgáltatókra vonatkozóan a hivatkozott Ajánlás nem tesz kivételt, ezért a határozat számukra is az előző bekezdés szerint meghatározandó költségalapú díjakat irányoz elő azzal, hogy távlatilag azok is a BU-LRIC modell segítségével kiszámítandó díjakat lesznek kötelesek alkalmazni.

A határozat tehát csak a Magyar Telekomot kötelezni TD-LRIC alapú költségmodell benyújtására, melyet a 4. sz. piaci határozat I. sz. mellékletében leírt modell szerint köteles benyújtani.

Valamennyi szolgáltató jelenlegi díja marad fenn a határozat jogerőre emelkedésétől számított 120 napig. (Ez alól kivételt képeznek azok a II. csoportba tartozó szolgáltatók, melyek a piacelemzés megindítása óta díjat emeltek; ezek a szolgáltatók 30 napon belül kötelesek visszaállítani a piacelemzés megindításakor alkalmazott díjaikat.)

Ez után a Magyar Telekom 2011. évben, a TD LRIC modelljéből jóváhagyott hívásvégződtetési díjait alkalmazza.

A többi szolgáltató díjait a Magyar Telekom jóváhagyott díját alapul véve, egy képlet alapján kell kiszámítani. A képletben szereplő 30%-os szorzó, amely azt jelenti, hogy az új díjuk az a jelenlegi díjuk és a Magyar Telekom díja különbségének 30 %-ával haladhatja meg a Magyar Telekom díját.

Az Invitel és a UPC részére ez a megoldás azzal az előnnyel jár, hogy nekik nem szükséges forgalmi díjaikra TD-LRIC költségszámításokat végezni. Ezzel együtt az összes szolgáltató új forgalmi díjait a határozat hatálybalépésétől számított 120 napon belül köteles bevezetni.

A II. csoportba tartozó szolgáltatók végződtetési díja mindaddig szabályozatlan volt, így a jelen szabályozás számukra új. Az uniós szabályzás fent bemutatott elve azonban – ennyi idővel a liberalizáció után – már nem tartja indokoltnak az alternatív szolgáltatókat támogató, aszimmetrikus díjak fenntartását.

A javaslat szerint 2013-tól már a BU-LRIC módszer szerint számított díjak lépnek hatályba, amellyel teljesül az Európai Bizottság elvárása a végződtetési díjaknak a hatékony szolgáltatóhoz igazodó szimmetriájára vonatkozólag.

V. Jogutódlás

A határozattervezet rendelkező része tartalmaz egy jogutódlással kapcsolatos rendelkezést arra az esetre, ha valamelyik kötelezett szolgáltató jogi személyisége akvizíciós vagy egyéb okokból megváltoznék.

VI. Együttműködés a GVH-val

A Gazdasági Versenyhivatal az Eht. 20. §-ára, illetve a Hatóság és a GVH közti együttműködési megállapodásra hivatkozva arról tájékoztatta az Elnököt, hogy a határozattervezettel egyetért, arra észrevételt nem kíván tenni.

VII. Egyeztetés az érdekeltekkel

Az Eht. 2011. augusztus 3. napját megelőzően hatályos 36. § (1) bekezdésében meghatározott egyeztetési kötelezettségnek (nemzeti konzultáció) eleget téve 2011. február 24-én a Hatóság internetes oldalán, illetve 2011. március 18-án a Hivatalos Értesítő 22. számában az Elnök közzétette a határozat tervezetét.

A határozattervezetnek a Hatóság internetes oldalán történő közzétételétől számítva 20 nap állt az érdekeltek rendelkezésére az észrevételeik megtételére.

A határozattervezetre beérkezett észrevételek feldolgozását, a figyelembe vett, illetve a figyelembe nem vett észrevételeket, valamint azok figyelmen kívül hagyásának indokait a határozat „C” fejezet részletesen tartalmazza.

VIII. Notifikációs eljárás

Az érdekeltekkel történő egyeztetés lefolytatását követően, az Eht. alapján a határozat tervezete részletes indokolással együtt 2011. május 20-án bejelentésre került az Európai Bizottságnak és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak. A határozattervezetben foglaltak ugyanis hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre, tekintettel a Keretirányelv⁴ (38) szakaszára, mely alapján, a tagállamok közötti kereskedelmet érintő intézkedések olyan intézkedések, amelyek közvetlen, vagy közvetett, tényleges vagy potenciális befolyást gyakorolhatnak a tagállamok közötti kereskedelem áramlására oly módon, amely az egységes piac akadályát képezheti. Ezek közé olyan intézkedések tartoznak, amelyek jelentős hatást gyakorolnak a más tagállamokban található üzemeltetőkre, vagy felhasználókra, így például amelyek a más tagállamok felhasználóira érvényes árakat érintik.

Jelen határozat véglegesítése az Európai Bizottság és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságok által a tervezetekre tett észrevételek, kifogások figyelembevételével történt meg.

Ezen eljárás részletei a határozat Indokolásának „D” fejezetében kerülnek kifejtésre.

Az Elnök 2011. augusztus 23-án jóváhagyta a HF-1948-28/2011. számú, üzleti titokmentes határozatot.

Az összefoglaló kizárólag tájékoztatási célt szolgál, az eredeti piacelemzési határozat olvasását nem helyettesíti. NMHH Piacelemzési Osztály

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2002/21/EK Irányelve az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról